

FAQ

NIEODPŁATNEJ POMOCY PRAWNEJ ORAZ NIEODPŁATNEGO PORADNICTWA OBYWATELSKIEGO (NR 1/2023)

O FUNDACJI:

Fundacja Inter Vivos z siedzibą w Warszawie jest organizacją pozarządową ukierunkowaną na udzielanie darmowej pomocy prawnej i prowadzenie nieodpłatnej mediacji. Równocześnie prowadzimy punkty nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz nieodpłatnej mediacji działające w oparciu o ustawę z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej (t.j.: Dz. U. z 2021 r. poz. 945). Informacja o lokalizacji prowadzonych przez nas punktów znajduje się pod adresem: <https://www.fundacjaiv.pl/punkty-nieodplatnej-pomocy-prawnej>.

O PORADNIKU:

poradnik został opracowany przez Fundację Inter Vivos z siedzibą w Warszawie w oparciu o analizę problemów prawnych zgłaszanych, przez osoby uprawnione, w punktach nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego prowadzonych przez Fundację w 2023 r. Poradnik został oparty na sekcji FAQ (pytanie-odpowiedź).

- 1. Płacę alimenty, ustalone wyrokiem sądu, na osobę która ukończyła 18 lat i która nie kontynuuje nauki. Czy w tej sytuacji mogę zaprzestać przekazywania świadczenia alimentacyjnego?**

Odpowiedź: Ukończenie 18 roku życia czy też brak kontynuowania nauki nie stanowią przesłanek uprawniających, z mocy prawa, do zaprzestania łożenia alimentów. Funkcjonowanie w obrocie prawnym prawomocnego orzeczenia obliuguje osobę zobowiązaną do łożenia alimentów. W celu ustalenia wygaśnięcia obowiązku alimentacyjnego koniecznym jest wystąpienie ze stosownym powództwem do sądu. Samowolne zaprzestanie uiszczania świadczenia alimentacyjnego może skutkować wszczęciem postępowania egzekucyjnego.

- 2. Planuję złożyć pozew rozwodowy. Przed zawarciem związku otrzymałem, w drodze darowizny, nieruchomości od moich rodziców. Czy wskazana nieruchomość należy również do mojego małżonka?**

Odpowiedź: Majątek nabyty przed zawarciem związku małżeńskiego stanowi majątek osobisty i nie wchodzi w skład majątku dorobkowego. Zawarcie związku małżeńskiego nie czyni zatem małżonka współwłaścicielem nieruchomości.

3. Dokonałem darowizny nieruchomości na rzecz syna. Po przekazaniu nieruchomości syn nie zajmuje się mną w takim stopniu, jak obiecywał. Czy mogę odwołać darowiznę?

Odpowiedź: Wykonaną darowiznę nieruchomości można odwołać z powodu rażącej niewdzięczności obdarowanego tj. z uwagi na takie zachowanie obdarowanego, które przy zastosowaniu obiektywnych kryteriów oceny jest rażąco niesprawiedliwe względem darczyńcy. Darowizna nie może być odwołana po upływie roku od dnia, w którym uprawniony do odwołania dowiedział się o niewdzięczności obdarowanego. Podkreślić trzeba, iż zachowanie obdarowanego, które nie jest zgodne z wyobrażeniem darczyńcy, nie stanowi rażącej niewdzięczności.

4. Jestem w trudnej sytuacji finansowej i nie mogę regulować swoich zobowiązań. Co zrobić aby uniknąć egzekucji komorniczej?

Odpowiedź: W pierwszej kolejności należy przeanalizować możliwość zawarcia ugody (ugód) z wierzycielem (wierzycielami). Ugoda pozwoli obniżyć wysokość miesięcznego zobowiązania, ale jednocześnie może prowadzić do wydłużenia okresu jego spłaty oraz do wzrostu kosztów obsługi długu (odsetki). Innym rozwiązaniem jest złożenie wniosku o ogłoszenie upadłości konsumenckiej. Należy jednak pamiętać, iż syndyk będzie dążył do upłynnienia w części lub całości masy osoby upadłej celem uregulowania zobowiązań.

5. Odrzuciłam spadek obciążony długami, a mam niepełnoletnie dziecko. Czy teraz dziecko będzie powołane do spadkobrania?

Odpowiedź: Tak, w opisanej sytuacji do spadkobrania powołane zostanie niepełnoletnie dziecko. Chcąc odrzucić spadek w imieniu dziecka koniecznym jest złożenie wniosku do sądu rodzinnego o wyrażenie zgody na odrzucenie spadku w imieniu małoletniego. Prawomocne orzeczenie będzie uprawniało do odrzucenia spadku w drodze postępowania sądowego lub przed notariuszem.

6. Zastanawiam się nad sporządzeniem testamentu. Czy testament notarialny jest prawnie bardziej skuteczny?

Odpowiedź: Zgodnie z przepisami prawa testament notarialny nie jest bardziej wartościowy od testamentu odrębnego. Prawdopodobnie sporządzony testament ma tożsamą moc niezależnie od formy sporządzenia. Niewątpliwie pewną zaletą tematów notarialnych jest możliwość ich wpisania do Notarialnego Rejestru Testamentów (NORT). Wpis do NORT nie jest obowiązkowy – testament rejestrowany jest wyłącznie na wniosek testatora, który może być złożony bezpośrednio w testamencie notarialnym, w protokole przyjęcia testamentu własnoręcznego na przechowanie lub w oddzielnym protokole, jeśli przedmiotem rejestracji jest testament notarialny dotychczas niezarejestrowany. Jeśli testator zmieni swoją wolę, może zażądać usunięcia starego testamentu z rejestru oraz sporządzić i zarejestrować nowy. Zarejestrowanie testamentu w NORT jest dobrowolne. Zarejestrowanie testamentu w NORT zmniejsza ryzyko nieodnalezienia testamentu czy też jego ujawnienia z opóźnieniem. Dodatkową zaletą jest ułatwienie ujawnienia wszystkich testamentów testatora po jego śmierci za pomocą jednej czynności dokonywanej w kancelarii notarialnej – bez potrzeby długotrwałych i czasochłonnych poszukiwań. Notarialny Rejestr Testamentów nie zawiera informacji o treści testamentu ani danych osobowych spadkobierców. Potwierdza on jedynie fakt, że określona osoba

sporządziła testament i złożyła dyspozycję jego rejestracji oraz wskazuje, w której kancelarii notarialnej można otrzymać wypis tego dokumentu. Dostęp do treści testamentu i możliwość stwierdzenia dziedziczenia na jego podstawie wymaga wykazania interesu prawnego na ogólnych zasadach prawa spadkowego.

7. Zostałam powołana do spadkobrania. Z relacji rodziny wiem, iż osoba zmarła miała liczne długi. Czy przed podjęciem decyzji o przyjęciu lub odrzuceniu spadku mogę zapoznać się ze stanem zadłużenia spadkodawcy?

Odpowiedź: przepisy prawa nie przewidują możliwości poinformowania potencjalnego spadkobiercy o stanie zadłużenia spadkodawcy. Nie ma również bazy danych pozwalających potencjalnemu spadkobiercy na uzyskanie ww. informacji. Instytucje finansowe i inni wierzyciele osoby zmarłej są uprawnieni do udzielania informacji o stanie zadłużenia spadkodawcy jedynie tej osobie, która wylegitymuje się dokumentem wskazującym na następstwo prawne po zmarłym.

8. Zostałem poszkodowany w wypadku samochodowym. Ubezpieczyciel sprawcy szkody odmówił pokrycia pełnych kosztów naprawy mojego auta informując, iż naprawa może zostać zrealizowana na częściach zamiennych. Co mogę zrobić w tej sytuacji?

Odpowiedź: w pierwszej kolejności warto złożyć odwołanie od decyzji ubezpieczyciela i wyłożyć, iż zgodnie z przepisami prawa osoba poszkodowana ma prawo do przywrócenia uszkodzonej rzeczy do stanu sprzed szkody. Oznacza to, iż naprawa nie powinna być realizowana możliwie najtańszym kosztem, przy użyciu nieoryginalnych części zamiennych. W przypadku podtrzymania decyzji koniecznym będzie skierowanie sprawy na drogę sądową. W jej warunkach istotną rolę będzie pełnił dowód z opinii biegłego z zakresu kosztów napraw pojazdów mechanicznych, który sporządzi kosztorys wskazujący na rzeczywistą wysokość nakładu potrzebnego na przywrócenie pojazdu do stanu sprzed szkody.

9. Były pracodawca, z powodu niewypłacalności, nie przekazał mi wynagrodzenia. Czy mogę uzyskać należny mi pobory?

Odpowiedź: W opisanej sytuacji należy wystąpić do Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych (FGŚP). Świadczenie z FGŚP można otrzymać wyłącznie w przypadku niewypłacalności pracodawcy. Jeśli były pracodawca nie wypłacił wynagrodzenia właśnie z tego powodu, można rozpocząć starania o zwrot pieniędzy po upływie miesiąca od ogłoszenia o niewypłacalności pracodawcy. Wniosek o wypłatę świadczenia z FGŚP należy złożyć marszałkowi województwa właściwemu ze względu na siedzibę pracodawcy. Należy dołączyć do niego:

- kopię świadectwa pracy lub odpis prawomocnego orzeczenia sądu potwierdzającego okres zatrudnienia;
- zaświadczenie od pracodawcy, które potwierdzi łączną kwotę niezaspokojonych roszczeń pracowniczych z wyszczególnieniem kwot oraz tytułów wypłat z okresów niewypłacenia tych świadczeń, podpisane przez osobę uprawnioną do składania oświadczeń woli w imieniu pracodawcy;
- odpis prawomocnego orzeczenia sądu zasądzającego kwoty przysługujących należności;
- inne dowody, które pozwolą ustalić uprawnienia do świadczeń określonych w ustawie.

Prawo do wnioskowania o świadczenia z FGŚW mają nie tylko osoby, dla których formą zatrudnienia była umowa o pracę, ale także te wykonujące obowiązki na podstawie umowy zlecenia.

10. Jestem współwłaścicielem w 1/3 nieruchomości gruntowej. Z powodu trudnej sytuacji finansowej chciałbym sprzedać mój udział w nieruchomości. Pozostali współwłaściciele informują mnie, iż bez ich zgody nie mogę tego zrobić. Czy mają racje?

Odpowiedź: Sprzedać udział w nieruchomości wspólnej może każdy współwłaściciel. Nie potrzebuje do tego zgody, ani nie musi nawet informować pozostałych o swoich zamiarach. Jedyne wyjątki od tej reguły, to sprzedaż swojej części we wspólnym gruncie rolnym oraz w mieszkaniu spółdzielczym. W tych przypadkach sprzedaż udziału w nieruchomości bez zgody współwłaściciela jest niemożliwa, ze względu na prawo pierwokupu. Bez wyżej wymienionego prawa pierwokupu udział w nieruchomości można zbyć każdemu nabywcy.